

VEVERSKÁ BÍTÝŠKA ve vzpomínkách pamětníků

Město Veverská Bítýška - Zpravodaj 08/2021 - příloha

zpracovala Ilona Coufalová - kronikář města (ilona.coufalova@atlas.cz)

Paměti pana Josefa Kladivy (pokračování ze Zpravodaje 04/2021)

Zdroj: Pavel Janšta, vnuk pana Kladivy
Zpracovala: Ilona Coufalová, kronikářka

V roce 1982 byl ve sdružených JZD Veverská Bítýška, Hvozdec, Veverské Knínice, Ostrovačice se sídlem Veveří - Říčany výnos: z 1 ha průměr 51,5 q

V letošním roce byla dobrá úroda jablek. Vlivem sucha hodně padaly. Zahradkáři koupili stroj na výrobu moštu, čímž se padaná jablka zužitkovala.

V roce 1982 se projevil nedostatek sádla a umělých tuků. Bývaly kdysi mísy sádla a loje v obchodech. Dnes však jest to bílá vrána.

Konsument na žádost v obchodě dostane odpověď: "měli jsme sádlo a nebo máme dostat". A tak odchází zklamán domů.

Od poloviny roku 1982 byly upraveny důchody. Mladší důchodci dostali přídavek 30 Kčs a starší 40 Kčs měsíčně. Je to příspěvek na úhradu zpevněných cen životních potřeb.

Příkaz, aby se šetřilo elektrickou a pohonnými látkami (benzínem a naftou). Jednotlivé závody, aby snížily jejich spotřebu. A byly kontrolovány.

Jména parcel pozemků v obvodech našeho katastru:

Na Bítýškách, Poloudíly, Nad hustou horkou, V bukovicích, Na trhovici, Pod obecním, Ve stromkách, V koutě, Na pastvisku, U krnovců, Mečkov, Pod Mečkovem, Padělky, U brodu, Za brodem, Dlouhé louky, Ouvarce, Ve slešůvce, Na vokřítku, Nad mlýnem, U mlýna, Pod vajglovkou, Na mlýnskú, Na chmelníkách, Za branou, Poloudíly, Přes kopec, Nad zahradama, Na klínku, Na babkách, V tejněch, Za luhama, U hájenky, Pod sokolím, Na štiválcách, Dlouhé nad horkou, Na šterkách u hájku, Mezi žleby, Na žlebě, Prostřední újezd, Zadní újezd, Pod bořím, U cholerního kerchůvka, Na stráži, Na šibenici pod bořím, Za Nechotovýma, U bílé hlíny, U doubka, V dolích, U Boží muky, Černé královky, Červinkovská, V hlínce, Na záboroví, V koutě, Čluny, U chalupy, Nad chalupou, U kamene, U stávků, Na rybníčku, U vlčích jam.

Milý čtenáři,

Na těchto parcelách jsem 45 roků pracoval. Z polovice jen se většinou sklízelo ručně. Až později nastala mechanizace a byla nám práce ulehčena. Pak utvořeno JZD.

ZÁVĚR

Milá knížko, všecko má svůj čas i já. Končím svoje zápisky a loučím se s tebou, milá kroniko.

Škoda, že šedý zákal nedovoluje mi pěkně psat. Mám šedý zákal v očích, tak píši po paměti.

Je mi 86 roků a jsem nejstarší chlapec v Bítýšce. Poslední z celého ročníku 1896.

Chystám se pomalu na dalekou cestu. Tam za mojí milovanou a hodnou manželkou.

Žili jsme spolu 58 roků v lásce a ve svornosti.

Budu končit tuto pozemskou pouť a ty knížko budeš povídat mladším generacím, jak to u nás bývalo. Mnozí snad tomu nebudou ani věřit, ale jest to čistá pravda.

Žijte všichni v lásce a ve svornosti a Bůh vás nikdy neopustí.

Milí čtenáři, budete číst tuto knihu a já budu odpočívát na svatém poli.

Vzpomeňte si na mne, když půjdete kolem mého hrobu.
Anebo v tom kostelíku, do kterého jsem každou neděli chodil, aspoň krátkou modlitbou.
Aby mi Pán Bůh dopřál blaženosti věčné.

Napsal: Josef Kladiva
4/9 1982

Poznámka:

Pan Kladiva se ještě vrací k události, která se stala během 2. světové války v jeho rodině. Je vidět, že na tuto zkušenost s „dobrymi lidmi“ nezapomněl do konce života.

Jak jsem přišel za půl dne o 40 000Kč.
... teprve za mnoho let jsem se dozvěděl, jak to bylo u nás (*u Kladivů*), když ve II. světové válce byla naše obec po druhé bombardovaná.

Jak vpředu (*má na mysli této kroniky*) je již napsáno, při druhém náletu byly naše chlévy zapáleny zápalnou bombou a hořela nahoře (*nad chlévy*) vazba a zásoby slámy.
Byli jsme schovaní ve sklepě a z obavy z dalšího náletu jsme utekli k řece, kde jsme se ukryli do roury od kanalizace, která ústí do řeky. Nad ní je asi 3 m vysoká hráz, kde jsme se cítili bezpečni.

Na dvůr přišlo několik zvědavců, hasiči nepřijeli, každý se bál o život.
Mohlo se uhájit obytné stavení, které se chytlo od chléva a shořelo. Oni (*obyvatelé z okolí*) měli zato, že jsme utekli do Heroltic ke strýcovi.
Přišel prý i německý voják, že mají rozkaz: „jak chalupa vyhoří, tak dobytek odebrat.“ Přítomen byl i pan X, který se vydával za hospodáře a ochotně nabídl vojákově koně. Pomohl mu je ze stáje vyvést. Koně byly prý pak v Chudčicích ubytovány.

Bál jsem se pro ně jít.
Stalo se v Křižínkově (*vzpomínka pana Kladivů*).
Ruská armáda vzala pár pěkných koní. Majitel je pronásledoval, ale nakonec tam zahynul. Nevrátil se. Ani koně ne.“

Pokračování „vyklízení hospodářství u Kladivů,
Ostatní („dobří sousedé“) dobytek odvázáli: 3 krávy, jalovici, tele a vypustili na ulici. Krávy s řetězy chodily po ulicích.
A našli se „dobří“ lidé, kteří jim poskytli přístřeší. Ochotně otevřeli vrata a krávy dali do chléva.

A tiše po pěšině.

Podobný osud stihl i vepřový dobytek. Byly to 2 plemenné prasnice, 2 vepři na krmení a 4 selata, která též byla vypuštěna. Zatoulali se do sousedních ulic, kdež je stihl podobný osud.

„Dobří“ lidé se o ně pěkně podělili.

Když jsme se k večeru vraceli domů, zjistil jsem chlévy prázdné. Zbyla nám jen zdivočelá kočka a věrný pes, který nás vítal.

Měl jsem původně za to, že dobytek v ceně 40 000Kč vzala německá armáda.

Až teprve letos (rok 1982) očitý svědek mi řekl, jak to ve skutečnosti bylo.

I to přísloví se osvědčilo: „v nouzi přítele poznáš.“
Byl to můj spolupracovník z lesního společenstva, pokladník.
Přišel k nám: „Josefe, přijdi k nám, já ti nechám krávu.“
Nechal mne vybrat krávu a za sníženou cenu mi ji prodal.

Rok 1983

Nebyl pro zemědělství moc příznivý. Na jaře bylo dlouho moc oblačno a chladno. Převládalo suché počasí. Jen v máji byla 1 bouře. V červnu a červenci a srpnu byla velká vedra, až 30° C.
Málo dešťových srážek. Na mnoha místech nedostatek pitné vody.
Obilí sypalo na hektar 365q, jařin (obilí seté na jaře) 600q pšenice.
Suchem utrpěly brambory, které byly drobné.
A taky řepa. Neboť nepršelo. Jen sem tam malé přeháňky. Sucho stěžovalo velice orbu a obilí špatně vzcházelo.
Zima začala 15. listopadu. Silně se ochladilo a ohlásily se mrazy.

V letošním roce byly zdraženy služby občanům.
Holení a stříhání vlasů, opravy televizorů a podobně.
Dále zdraženy všechny služby v Komunálu a náhradní součástky.

Projevuje se i nedostatek průmyslového zboží.
Za mého mládí bylo o jarmarcích i v obchodech potřebného zboží dostatek. A bylo méně peněz.
Dnes vyrábíme tak jak dříve, ale podporujeme málo vyvinuté země. Hodně se vyváží. A u nás je dnes málo zboží.

Od 15. října 1983 byla úprava cen.

Zdraženo bylo:

1 l piva 1,2 Kčs

1 l limonády 60 haléřů

Naproti tomu byl zvýšen přírůstek na děti.
Placená mateřská dovolená.
Starobní důchod byl zvýšen o 50 Kč měsíčně.

1984

Zima v roce 1984-1985 byla velmi tuhá a dlouhá.
Začátkem prosince 1984 začalo mrznout a napadl sníh. Suché mrazy místy až -30° C.
O Hromnicích 2. února zima trochu povolila, sníh se rozpustil, ale za pár dní zase pokračovala.
Velké mrazy způsobily hodně škod. Vodovody popraskaly a projevil se nedostatek vody.

V roce 1984 byla dobrá úroda ovoce.

Vev. Bítýška
9. října 1984
Kladiva Josef

Požehnání Boží provázej Vás a buď s Vámi.

Milí čtenáři,

předchozí věta obsahuje poslední slova pana Kladivy, která zapsal do rodinné kroniky.
V úctyhodném věku 88 let končí svoje zápisy a tato věta určitě patří i nám ... čtenářům kroniky :

Požehnání Boží provázej Vás a buď s Vámi.

Vev. Bítýška, 9. října 1984
Kladiva Josef
(Poznámka: celá kronika je psána úhledným písmem)

V únorovém Zpravodaji z roku 2017 se poprvé objevil vložený dvojlist s názvem:
Veverská Bítýška ve vzpomínkách pamětníků.
Ano, toho roku jsem se shodou náhod začetla do vzpomínek našeho rodáka pana Josefa Kladivy.

Dostala se mi do rukou kniha překypující údaji, které nebylo možné nikde jinde získat. Věděla jsem, že se musím s Vámi o ně, milí čtenáři Zpravodaje, podělit. Se souhlasem celé rodiny pisatele mi byla dána možnost připravit jednotlivé zápisy do tisku. Pavel Janšta, pisatelův nejmladší vnuk, t.č. poslední majitel statku č. 33 v ulici Dlouhé našeho města, mi tuto rodinnou památku zapůjčil. Během necelých pěti roků (3x až 4x do roka) jste se mohli začíst do zápisů této kroniky. Moje nahodilá setkání se čtenáři Zpravodaje mi potvrdila, že zveřejnění informací bylo pro mnohé spoluobčany velice zajímavé a poučné.

Čtrnáct roků zapisoval pan J. K. události z naší obce a vlastně ... i ze světa. Vedla jej k tomu touha zapsat svým dětem vše co se dělo ve společnosti vůbec. Jeho úžasný pozorovací talent a schopnost zaznamenávat důležité je neobyčejná.

V záhlaví první strany knihy tehdy napsal:

Cítuji

Píši tyto paměti pro příští pokolení, aby věděli, jak to u nás vypadalo za starých časů.

Píši jednak co mi zůstalo v paměti, doplněním ústním podáním ještě starších občanů.

Nemám zvláštního vzdělání. Navštěvoval jsem čtyřtřídní obecnou školu osm roků a prosím, abyste moje záznaky podle toho posuzovali.

Konec citace

První zápisy do této knihy vznikly roku 1970, kdy pisateli bylo již 74 roků.

Světové události, které ovlivnily i život rodiny ... zvyky a život v naší obci ... jako hospodář sledoval přírodní podmínky a jejich vliv na úrodu atd.

To vše zachytil poutavým způsobem. Prostě tak, jak život šel kolem něj.

Veverská Bítýška, červenec 2021

Ilona Coufalová, kronikářka obce